

Åkerböna – en bönna för humankonsumtion!?

Per Ståhl, Hushållningssällskapet Östergötland

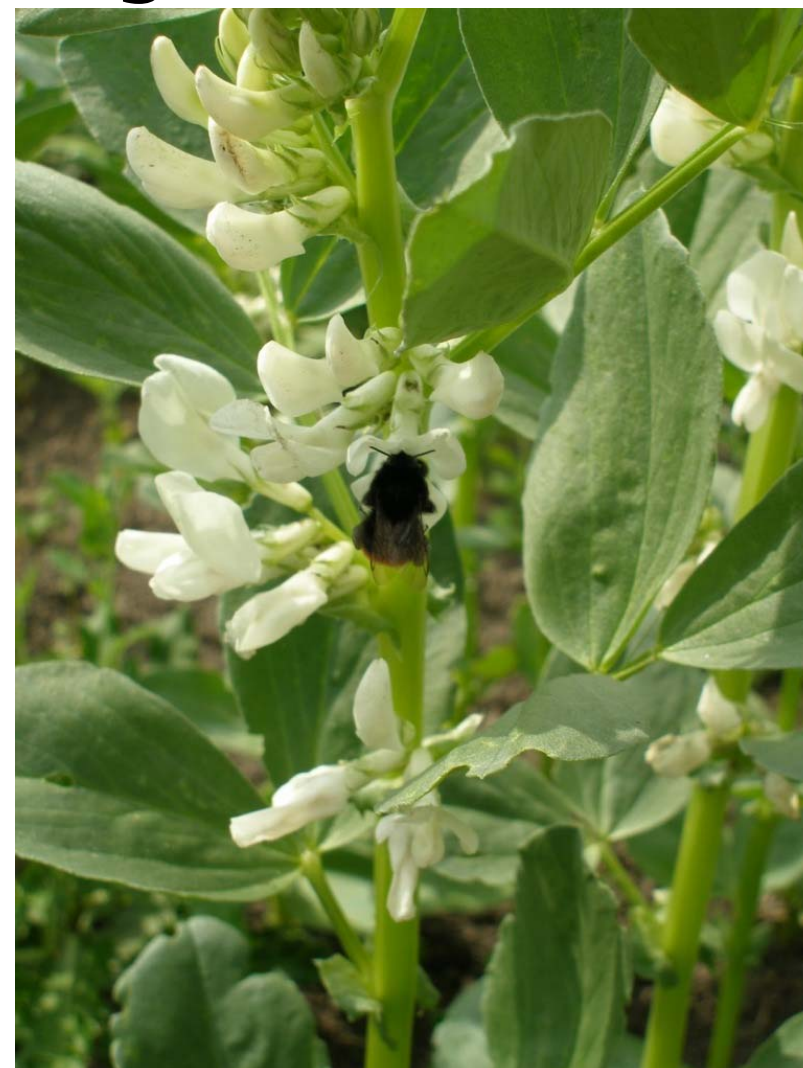
Åkerbönans egenskaper

- Kvävefixerande baljväxt med hög proteinhalt 27-31 %
- Producerar ca 150-200 kg kväve/ha och år
- Detta gör den till en bra växt i växtföljden
- Passar bra på våra lerjordar i Mellansverige – torkkänslig
- Avkastar 3000-4000 kg/ha
- Det finns vita och brokblommiga sorter. De vita är tanninfria. Tannininnehållet varierar även mellan olika brokblommiga sorter

Åkerbönan ger honung

- Åkerbönan blommar senare än höstraps och en bra dragväxt för bin
- Bina gör att skörden ökar för åkerbönan med ca 10 %

Projekt 2018

- Finansierat av SLF och regionen
- Målet var att odla ett antal åkerbönssorter på samma plats för att:
- Jämföra avkastning och egenskaper - sortförsök
- Skapa ett material för provsmakning och tester av lokala livsmedelsföretag - uppförökning
- Hushållningssällskapet Östergötland och JL Utveckling, Jesper Lindström
- Lecora, Mixxum och Food for Progress

Resultat 20218

- Extremt år med stort temperaturöverskott, torkstress, värmestress
- 500-1200 kg/ha i försöket – säger inte så mycket
- Lägsta åkerbönskornden på många år (20-30 % av normal). Brådmognad i juli/augusti – mindre frön än normalt, färre frön/balja
- Mycket aktiva insekter – starka angrepp av bönsmyg.
- 2018 ett undantag!?
Vi får fler extremår framöver, men historiskt har åkerböna varit odlingssäker
Bönsmygen kräver mer undersökning och anpassningar

Åkerbönsorter i försöket 2018

Lielplatones: brokig sort som i årets försök avkastade relativt bra. Vi har inga andra skördesiffror. Små frön, hög proteinhalt

Aurora: äldre brokig sort som endast finns kvar på olika gårdar. Lång stjälk, hög avkastning, hög proteinhalt, odlingssäker

Banquise: vit sort med små frön, rel låg proteinhalt, låg skörd, kort stjälk

Julia: brokig sort, medelstora frön, lång stjälk medelhög skörd

Listra: sort med stora frön, låg avkastning (ev. pga. dåligt utsäde), låg proteinhalt

Fuego: brokig sort med stora frön, lång stjälk, bra skörd, säker sort, hög proteinhalt

Fanfare: brokig sort med rel. stora frön, med hög proteinhalt, hög skörd, lång stjälk

Gloria: vit sort med små frön, medelhögt protein, kort stjälk, låg avkastning

GL Sunrise: vit sort, oprövad, i år medelhög skörd

Tiffany: brokig sort med medelstort frö med hög proteinhalt, lång stjälk, hög skörd

Taifun: vit sort med litet frö och låg proteinhalt, medellång stjälk, medelhög skörd

Danko, Talia: potentiellt intressanta sorter som inte grodde (dåligt utsäde)

Provsmakning

Provsmakning av 11 sorters åkerböna.
Underlag baserat på 7 personer

Två egenskaper, smakintensitet och bitterhet mättes på en öppen niogradig skala, värdena avser snittvärde på 7 bedömare.

Högst smakintensitet Sunrise 4.9, lägst Listra 2.7 (Snitt 4.1)
Högst bitterhet Fuego 3.0, lägst Lielplatones, 1.1 (snitt 2,0)

Provsmakning - reflexioner

- Smakintensiteten ligger över bitterheten på samtliga sorter, men vi har inte bedömt om det är bra eller dåligt
- Noterbart är dock att man uppfattade smaken mer (bättre ?) än bitterheten rakt över
- Stor spridning mellan individer vissa sorter har fått värdet 8 resp 1 av olika bedömare
- Panelen var inte kalibrerad så man kan starkt ifrågasätta värdet av resultaten
- Många kommenterade att åkerbönan var god att äta
- Ett företag ville prova mot konsument direkt (avvaktar de andra två)
- Bönsmygen är ett problem

Bönsmyg

- En insekt som har ökat de senaste åren
- Tidigare år angrepp; 0-20 %
- Extremt år 2018 med kraftigare angrepp – 5-80 %
- Vi jobbar vidare med frågan.
- Kan vi använda odlingsåtgärder för att få ner angreppen?
- Konventionellt tittar man på bekämpningsalternativ

Åkerböna 2018

normalår

